

ÉRETTSÉGI VIZSGA 2024

EXTERN RÉSZ

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

**NE NYISSÁK KI, VÁRJANAK AZ UTASÍTÁSRA!
ELŐSZÖR OLVASSÁK EL A TESZTHEZ TARTOZÓ UTASÍTÁSOKAT!**

- A teszt **64 feladatot** tartalmaz.
- A teszt kitöltésére **100 perc** áll rendelkezésükre.
- A teszt kétféle feladattípust tartalmaz:
  - A feleletválasztó feladatok esetében a felkínált lehetőségek közül, melyekből minden esetben egy a helyes, válasszák ki a helyeset! A helyes választ jelöljék **X**-szel a válaszadó lap piktogrammal megjelölt részében!
  - A feleletalkotó feladatok esetében a választ, amely egy vagy több szóból áll (esetleg összetett igealak), a válaszadó lap piktogrammal megjelölt részébe írják!
- Csak fekete vagy kék tollat használjanak! Nem vehetnek igénybe füzeteket, szótárakat, tankönyveket vagy egyéb irodalmat.
- **A válaszadó lap kitöltésére vonatkozó pontos utasítások a teszt utolsó oldalán találhatóak. Olvassák el ezeket!**

Sok sikert kívánunk!

Csak akkor kezdjenek dolgozni, amikor erre utasítást kapnak!

1. számú idézet**Petrarca – Nincs békességem...**

*Nincs békességem s harcot nem kerestem,
Félek s hiszek, fázom, s gyötörnek lángok,
Az égig szálllok, s földresújtva fekszem,
Elűzöm s átölelem a világot,*

*Ki fogvatart, nem köt s nem enged engem,
Nem tart vissza s nem oldja meg e láncot,
Ámor nem öl, s szabad sem enged lennem,
Éltet sem ad, s én útvesztőben járok.*

*Lát vak szemem s kiáltok néma szájjal,
Pusztulni vágyom és segélyt remélek,
Magam utálom s szívem másra vágyik.*

*Táplál a kín, s kacajom búsan szárnyal,
Rossz nékem egyaránt halál és élet,
Hölgyem miatt jutottam idáig.*

01 Válassza ki azt az értelmezést, amely az egész idézetre vonatkozatható!

- (A) A költő maga sem tudja, mit kezdjen érzéseivel.
- (B) A költő megutálva a földi világot a túlvilágra vágyik.
- (C) A költő szerelmét átkozza keserves földi kínjai miatt.
- (D) A költő bizonytalanságban, ellentétek között vergődik.

02 Jelölje meg Petrarca – *Nincs békességem* kezdetű alkotásának versformáját!

- (A) dal
- (B) óda
- (C) elégia
- (D) szonett

03 Értelmezze az idézet második versszakában olvasható „*útvesztőben járok*” gondolatot!

- (A) El fog veszni az úton, amelyet szerelme jelölt ki az ő számára.
- (B) Nem kap bizonyosságot szerelmére, s kétségek közt hánykolódik.
- (C) Eltévedt a szerelem útvesztőjében, s nem biztos a szerelmében.
- (D) Nem tud szabadulni az áttekinthetetlen, szövevényes szerelemtől.

04 Állapítsa meg, milyen retorikai-stilisztikai gondolatalakzat fedezhető fel az alábbi sorban!

„Lát vak szemem s kiáltok néma szájjal...”

- (A) metafora
- (B) oximoron
- (C) szinesztézia
- (D) perszonifikáció

05 Az idézet szövegét is figyelembe véve határozza meg, hogy mi jellemzi Petrarca verseit!

- (A) a körülírások, az ellentétek közti vergődés
- (B) a megdöbbentő szófordulatok, furcsa szóképek
- (C) a földi és a túlvilági élet közti harmónia keresése
- (D) a kétségbeesés, az önpusztításra utaló gondolatok

06 Nevezze meg azt a reneszánsz kori magyar költőt, akit Petrarca követőjének tartunk!

07 Írja le Petrarca szerelmes verseit tartalmazó kötetének a címét!

08 Egy idegen szóval nevezze meg azt az eszményített, érzékiség nélküli vonzódáson alapuló beteljesületlen szerelmet, amely elsőként Petrarca költészetében jelent meg!

2. számú idézet

**Mohai V. Lajos – A költészet órája nem áll meg
(Bekezdések Tózsér Árpád költészetének legutóbbi szakaszáról)**

Két kötetről van szó: a későbbi, a Lélekvándor című verseskötet 2019-ben jelent meg, és a költő 2017-ben és 2018-ban **írott** verseit tartalmazza. A kötet – tapasztalatom szerint – folytatása a 2016-ban napvilágot **látott** Imágóknak; ez a gyűjtemény a megelőző négy év műveit tartalmazza. Tózsér költészetének e kései (vagy nevezzem inkább: legutóbbi) szakaszában kifinomult szépséggel és mives versbeszéddel találkozik az olvasó. Tózsér olyan bölcséleti lírát és régi költőkre, költészettörténeti mitológiákra emlékező nyelvet **alkotott**, amelyben az öregség álmát álmodja; hogy ezt gondolhatom, abban segítségemre maga a lírikus volt, mert a Lélekvándor nekem **dedikált** példányát „az öregség stílusával, versnyelvével kísérletező” költő kézjeggyével nyújtotta át. Vajon mit jelenthet ez a kísérletezés Tózsér részéről, akinek hat évtizedes munkássága a költői beszédek végtelen szövevényét jelenti és tartalmazza? Kielégítő választ bizonyára nem tudok adni (költészetről lévén szó, szerencsére nem is lehet). Mindenesetre nem a letűnő nap árnyékában születnek ezek az „öregség stílusával” írott versek – ettől a képtől („a letűnő nap árnyéka”) és gondolattól idegenkedne Tózsér. Vagyis semmi idill nincs, sőt ennek még csak a látszata sem sejlik föl a versekben, inkább valami gyémánttal kimetszett állapotok („lélekvándorok”) jelennek meg, ahol az öregkorral járó súlyos egzisztenciális válság(ok)nak nyoma sincs. Ezek a versek az öregséghez való becsületes igazodástól nyerik el a méltóságukat.

09 Válassza ki azt a válaszlehetőséget, amelyben a méltatott Tózsér-versek témája szerepel!

- (A) a filozófia
- (B) a szépség
- (C) a mitológia
- (D) az öregség

10 Döntse el, hogy az idézetben említett Tózsér-kötetekkel kapcsolatban az alábbiak közül melyik állítás helytelen!

- (A) A Lélekvándorban szerepelnek Tózsér legutóbbi alkotásai.
- (B) A Lélekvándor című kötet az Imágókat követően jelent meg.
- (C) A Lélekvándor című kötetben két év költői termése olvasható.
- (D) Az Imágók versei a Lélekvándor folytatásaként értelmezhetők.

11 „Az öregség stílusával, versnyelvével kísérletező” – állapítsa meg, hogy hol olvasható ez a cikkben említett szó szerinti idézet!

- (A) A Mohainak dedikált Lélekvándor című kötetbe jegyezte be Tózsér.
- (B) Tózsér hat évtizedes költői munkásságát jellemzi így a cikk szerzője.
- (C) Mohai V. Lajos írta bele Tózsért méltatva a Lélekvándor című kötetbe.
- (D) A Lélekvándor című kötet Tózsér által választott mottójaként szerepel.

12 A szövegkörnyezetet figyelembe véve határozza meg, hogy az idézetben vastagon kiemelt alábbi szóalakok közül melyikben szerepel jelként a –t, –tt!

- (A) írott
- (B) látott
- (C) alkotott
- (D) dedikált

13 Jelölje meg a helyes szövegtani megállapítást!

- (A) A befejezés több bekezdésből is állhat.
- (B) A tárgyalás nem tartalmazhat több bekezdést.
- (C) A bekezdés legfontosabb gondolatát a tételmondat tartalmazza.
- (D) A szöveg makroszerkezeti egységei: bekezdés, tárgyalás, befejezés.

14 Nevezze meg a fenti idézett publicisztikai szöveg műfaját!

15 Írja ki a fenti idézet első tagmondatából az állítmányt!

16 Írja le, hogy a mondatok logikai minősége szerint milyen típusú az idézet címeként szereplő mondat!

3. számú idézet

Kazinczy Ferenc – Ortológus és neológus nálunk és más nemzeteknél

(részletek)

– Jól és szépen az ír, aki tüzes ortológus és tüzes neológus egyszersmind, s egyességben és ellenkezésben van önmagával. (...)

A mi nyelvünk anya, leány s ismert rokon nélkül úgy áll a több nyelvek között, mint a fönix az ég madarainak számában; s emiatt, s azért is, hogy minden új nyelvek közt maga ez zengheti el egész tisztaságában a görög és a római lant mennyei zengzeteit, valamint azért, hogy ez a görög nyelv bájait, a rómainak méltóságát, az olasznak hevét, a franciának könnyűségét, az angolnak és németnek erejét igen nagy mértékben már most is utolérheti, méltó, hogy ha bennünket a halhatatlanok végzése valaha egy idegen győző járma alá hajtana is, azt ez a győző, ha nem barbarus, védelembe vegye, fenntartsa, virágzásra juttassa; s mi ezt a nyelvet szeretni tartoznánk, ha ily szép és a maga nemében egyetlen nem volna is, mert a mienk. Vizsgáljuk, mely szerek által gyarapodhatik: elmélkedjünk, tanuljunk, s tekintsük, mit csináltak mások, s mi használ nekünk. A maradék tanúja lesz tetteinknek; rettegjük ítéletét. (...)

17 Döntse el, hogy milyen szándékkal írta Kazinczy az *Ortológus és neológus nálunk és más nemzeteknél* című tanulmányát!

- (A) A nyelvi maradiságot nem tűrve robbantotta ki a nyelvújítási harcot.
- (B) Összevetette a nyelvújítók haladó gondolatait az azt ellenzők maradiságával.
- (C) Szembe állította a hazai és már országok nyelvújítási sikereit, illetve nehézségeit.
- (D) A hagyományőrzést és az újítást egyensúlyba hozva a nyelvújítási harcot kívánta lezárni.

18 Válassza ki Kazinczy azon művét, amellyel elindította a nyelvújítási harcot!

- (A) Írói érdem
- (B) Tövises és virágok
- (C) Felelet a Mondolatra
- (D) Ortológus és neológus nálunk és más nemzeteknél

19 Határozza meg, hogy mely stílusjegy nem jellemző arra a korra, korstílusra, amelyben Kazinczy alkotott!

- (A) fontossá vált az eredetiség
- (B) ügyeltek a műfajok tisztaságára
- (C) az észszerűség követése a műalkotásokban
- (D) az antik művészet szabályszerűségeinek megújítása

20 Fejezze be az alábbi gondolatot, amellyel Kazinczy az anyanyelvünkre vonatkoztatva az idézetben olvasható „főnix” hasonlattal utalt!

Anyanyelvünk főnix módjára...

- (A) születik újjá, hogy más nyelvek szintjére érjen fel.
- (B) hullik a porba, mivel a nemesség elfordult saját nyelvétől.
- (C) emelkedik a magasba, hogy minden más nyelv fölé kerekedjen.
- (D) válik hamuvá, mivel a nemzet elszántsága nélkül teljesen megsemmisül.

21 Jelölje meg azt a felvilágosodás kori költőt, akinek a legszebb hazafias ódákat tulajdonítjuk!

- (A) Batsányi János
- (B) Kazinczy Ferenc
- (C) Berzsenyi Dániel
- (D) Bessenyei György

22 Nevezze meg azt a költőt, aki Kazinczyval való levelezése által vált filozofikus költővé, s azért zárták ki a debreceni kollégiumból, mert felutazott Pestre Martinovicsék kivégzésére!

23 Nevezze meg az egyik korabeli író, ill. költőt, aki a nyelvújítást ellenzők bírálatára válaszolva egy írásában megvédte Kazinczyt a maradiak támadásától!

24 Írja le annak a – főleg nyilvános viták során alkalmazott – publicisztikai műfajnak a megnevezését, amelyben az ortológusok a *Mondolatot* írták!

4. számú idézet

Percy Bysshe Shelley – Óda a nyugati szélhez

(részletek)

*Nyugati nyers Szél, Ősz sóhajja, vad!**Te láthatatlan! jössz, és mintha mord**Varázsló űzne szellemrajt, szalad*

...

*Vad Szellem! szálló, élő mozgalom!**Ki rontasz és óvsz! halld, óh, halld dalom!*

...

*Legyek hárfád, mint hárfád a vadon,**Hulló lomb vagyok én is, ne kiméj!**Ha vad zenéd felzúdul szabadon,**Lomb s lélek hadd kísérje őszi, mély**Dallal, mely édes, bár fáj – óh, te zord**Lélek, légy lelkem, én s te: egy személy!*

...

*Mint oltatlan tűzhelyről a parázs**Röpül, óh, szórd szét, hol csak ember él!**Ajkam szavából prófétás varázs**Kürtöljön az alvóknak! Óh, te Szél,**Késhet a Tavasz, ha már itt a Tél?*

25 Jelölje meg annak a – fenti idézetben is gyakran előforduló – poétikai jelenségnek a magyar megfelelőjét, amelyet idegen szóval enjambementként ismerünk!

- (A) áthajlás
- (B) betűrím
- (C) képzettársítás
- (D) költői hasonlat

26 Válassza ki azt a költőt, aki nem tartozott az angol nagyromantika triászának tagjai közé!

- (A) John Keats
- (B) William Wordsworth
- (C) Percy Bysshe Shelley
- (D) Lord George Gordon Byron

27 Válassza ki azt a válaszlehetőséget, amelyben kizárólag csak epikai műfajokat soroltunk fel!

- (A) monda, elégia
- (B) eposz, rapszódia
- (C) legenda, epigramma
- (D) ballada, elbeszélő költemény

28 Állapítsa meg, hogy miként jelenik meg a szél Shelley fenti költeményében!

- (A) A pusztulást hozza magával, de örök nyomot hagy maga után az egész világon.
- (B) A küzdés metaforája, amely kétféle eredményt hozhat: egyszerre pusztít s megőriz.
- (C) A fájdalmas elmúlást érzékelteti, ami után csak a puszta üresség marad a lelkekben.
- (D) Az önmarcangolásra utal, ami két dolgot eredményezhet: pusztulást vagy győzelmet.

29 Döntse el, hogy az alábbiakban hol fedezhető fel a klasszicizmus és a romantika közti eltérések helyes párosítása!

- (A) arányosság – szabályszerűség
- (B) ésszerűség – az ókorba fordulás
- (C) kiegyensúlyozottság – szabálytalan formák
- (D) az egzotikus iránti vágy – a népköltészet felfedezése

30 Egy vagy két szóval írja le, hogyan fordítható magyarra az a 19. században divattá vált közönyös, életunt mélabú, amelyet byronizmusként, angolul spleenként emlegetünk!

31 Nevezze meg Shelley kortársát, aki az amerikai irodalom egyik kiemelkedő alkotójaként teremtette meg *A Morgue utcai gyilkosság* című elbeszélésével a bűnügyi regényt, a krimit!

32 Írja le a címét Shelley kortársa, John Keats egyik legismertebb ódájának, amelyben az élet mulandóságát a művészet által megörökített szépség halhatatlanságával vetette össze!

5. számú idézet

Domonkos Katalin, Ujhelyi Adrienn – Az online zaklatás médiareprezentációja

A témával foglalkozó kutatásokból kiderül, hogy vannak nemi különbségek az érintettségben, de az eredmények olykor ellentmondásosak. A legtöbb kutatási eredmény azt mutatja, hogy a fiúk elkövetőként nagyobb valószínűséggel érintettek, míg az áldozattá válás kockázata magasabb a lányok körében, más kutatások nem találtak ilyen különbségeket. Az egyén szintjén, a zaklatás és a stresszel való megküzdés vizsgálata során a kutatók arra a következtetésre jutottak, hogy azok az áldozatok, akik beszélnek valakivel a megfélemlítésről, vagy valamilyen módon megpróbálják kezelni a problémát (problémaközpontú megküzdési módok alkalmazása), kevesebb egészségügyi panaszról számoltak be, szemben azokkal, akik megpróbálták elkerülni a stresszt. A kutatásokból az is kiderül, hogy a passzív megküzdő stratégia (például tagadás, elkerülés, belenyugvás és a saját maga hibáztatása) általában hatástalan, igaz egy ideig megállíthatja a zaklatást, de a problémát nem oldja meg. **A családi háttér tekintetében a ritka szülői ellenőrzés és a fizikai büntetés alkalmazása növeli az elkövetővé válás valószínűségét.** Az áldozatokat alacsony önbecsülés és osztálytársaikkal való gyenge kapcsolatok jellemzik, szüleik túlzott védelmének hatására a gyermek megküzdési készségeinek fejlődése korlátozott. Mind az okoknál és felelősségnél, mind a megelőzés során is fontos terület a szülői közvetítés, a mediáció kérdése.

33 Döntse el, hogy az idézetben leírt kutatások összegzéséből melyik alábbi állítás derült ki!

- (A) A legtöbb kutatás a lányokat tartja a gyakoribb elkövetőknek.
- (B) Passzív megküzdő stratégiával nem lehet véget vetni a zaklatásnak.
- (C) Számos kutatás szerint a fiúk gyakrabban válnak a zaklatás áldozataivá.
- (D) A zaklatás miatti egészségügyi panaszok nagyban függenek a családi háttértől.

34 Válassza ki az alábbi jellemzők közül azt, amely a zaklatással és a stresszel való „problémaközpontú megküzdési stratégiára” érvényes!

- (A) Az áldozatok nem hallgatják el azt, ami történt velük.
- (B) Az áldozatok próbálják elkerülni az őket zaklatók társaságát.
- (C) Az áldozatok magukban keresik az okát annak, hogy zaklatják őket.
- (D) Az áldozatok némán, belenyugodva tűrik a zaklatást, a megfélemlítést.

35 Jelölje meg azt a szót, amely nem lehet az idézetben szereplő *stratégia* kifejezés szinonimája!

- (A) eljárás
- (B) technika
- (C) metódus
- (D) megküzdés

36 Állapítsa meg, hogy az idézetből kiemelt alábbi mondattöredékben levő ige meghatározása melyik válaszlehetőségben helyes!

„... valamilyen módon megpróbálják kezelni a problémát...”

- (A) T/3, feltételes mód, jelen idő, határozott igeragozás; ható, tárgyatlan, kezdő ige
- (B) T/3, kijelentő mód, jelen idő, határozott igeragozás; cselekvő, tárgyas, tartós ige
- (C) T/3, kijelentő mód, jelen idő, általános igeragozás; műveltető, tárgyas, gyakorító ige
- (D) T/3, feltételes mód, jelen idő, általános igeragozás; visszaható, tárgyas, mozzanatos ige

37 Határozza meg, hogy az idézet alábbi szavai közül melyikben érvényesül az egyszerűsítés elve!

- (A) passzív
- (B) áldozattá
- (C) valamilyen
- (D) készségeinek

38 Nevezzen meg egy médiumot, amelyből az idézetben említett kutatási eredmények is származhatnak!

39 Írja le számmal, hogy az idézetben vastagon kiemelt mondatban hány birtokos jelző szerepel!

40 Írja le a helyesírás szabályainak megfelelően Ujhelyi Adrienn keresztnévének –val, –vel toldalékos alakját!

6. számú idézet

Kosztolányi Dezső – Édes Anna

(részletek)

Az elnök szólította a következő tanút:

– *Moviszter Miklós. Dr. Moviszter, orvos. [...]*

– *Ön így vallott. De tényeket kérünk. Verték? Éheztek? Agyondolgoztatták? Nem fizették meg a bérét? ... Tessék beszélni.*

– *Ridegen bántak vele – jelentette ki Moviszter, erősebb hangon. – Ez volt mindig az érzésem.*

Szeretet nélkül bántak vele. Szívtelenül.

– *És miben nyilvánult meg ez?*

– *Azt én nem tudnám pontosabban körülírni. De határozottan ez volt az érzésem. [...]*

– *És ha rossz dolga is volt, kérem – érvelt az elnök –, akkor a törvény adta jogánál fogva bármikor panaszt tehetett volna a gazdái ellen, fölmondhatott volna nekik.*

– *Kényszerítették, hogy ott maradjon.*

– *Mivel kényszerítették? Senkit se lehet kötéllal fogni. ... Azért nem kellett volna elkövetni ezt a szörnyűséges bűnt – tűnődött az elnök, majd keményen tette hozzá: – Erre nincs mentség.*

– *Akkor miért követte el? – kérdezte Moviszter önmagától. – Az az érzésem – ismételte makacsul –, hogy nem bántak vele emberien. Nem úgy bántak vele, mint egy emberrel, hanem mint egy géppel. Gépet csináltak belőle – és itt kitört, majdnem kiabált. [...]*

A közönségnek az volt a benyomása, hogy az agg doktor korlátolt ember. Moviszter az is volt. Korlátolt volt. Volt egy korlátja, mely nélkül emberi nagysága megsemmisült, elveszett volna a szabadság meddő korlátlanságában.

41 Értelmezze az író szemszögéből azt a nézetet, amely szerint a doktort „korlátoltnak” vélték a bíróságon!

- (A) Nem volt hajlandó az elvei, a meggyőződése ellenében vallani.
- (B) Ügyefogyottan viselkedett, amiért nem tartották beszámíthatónak.
- (C) Képtelen az önálló döntéshozatalra, ezért nem vették őt komolyan.
- (D) Nem voltak korlátai, döntését megfontolás nélkül közölte a bíróságon.

42 Határozza meg az *Édes Anna* című regény végső tanulságát, amely Moviszter doktor szavaiból is következtethető!

- (A) A problémákra csak a politikai változások hozhatnának megoldást.
- (B) A társadalmi feszültségeket csak egy háború fogja teljesen megoldani.
- (C) A gondok megoldására majd csak a lélektani elemzés adhat lehetőséget.
- (D) A bajokra csak az irgalom, az emberség és a szeretet jelenthet megoldást.

43 Állapítsa meg, hogy miben fogalmazta meg Kosztolányi az Anna által elkövetett gyilkosság okát!

- (A) El kellett vetetnie a gyermekét.
- (B) Sokszor nyilvánosan megalázták.
- (C) Nem engedték Viziék férjhez menni.
- (D) Nem kapunk konkrét, racionális választ.

44 Jelölje meg a szerzőt s annak művét, amelyből az alábbi ismert idézet származik!

„...vétkesek közt cinkos, aki néma.”

- (A) Móricz: Barbárok
- (B) Karinthy: Így írtok ti
- (C) Babits: Jónás könyve
- (D) Kosztolányi: Édes Anna

45 Döntse el, hogy kit bírálhatott *Kosztolányi Az írástudatlanok árulása* című cikkében, akivel világnézeti, de költői mivoltában is szembe lehetne őt állítani!

- (A) Ady Endre
- (B) Tóth Árpád
- (C) Márai Sándor
- (D) Juhász Gyula

46 Írja le Kosztolányi lélekábrázoló novellájának címét, amelyben az apa fia halálát okozza!

47 Fogalmazza meg – akár idegen, akár magyar – kifejezéssel, hogy miként, ill. milyen jelzővel illették Kosztolányit, ha költészetéről volt szó!

48 Nevezze meg Kosztolányi versét, amelynek alap gondolata, hogy az ember egy megismételhetetlen csoda, s címe azonos Márai egyik ismert költeményével!

7. számú idézet

József Attila – Tiszta szívvel

*Nincsen apám, se anyám,
se istenem, se hazám,
se bölcsőm, se szemfedőm,
se csókom, se szeretőm.*

*Harmadnapja nem eszek,
se sokat, se keveset.
Húsz esztendőm hatalom,
húsz esztendőm eladom.*

*Hogyha nem kell senkinek,
hát az ördög veszi meg.
Tiszta szívvel betörök,
ha kell, embert is ölök.*

*Elfognak és felkötnek,
áldott földdel elfödnek
s halált hozó fű terem
gyönyörűszép szívemen.*

49 Határozza meg, hogy az idézet első versszakában mit fejezett ki a költő a többszöri tagadással!

- (A) elutasítást
- (B) megvetést
- (C) kétségeket
- (D) hiányérzetet

50 Döntse el, mire utalt József Attila a *Tiszta szívvel* című költeményében a húsz esztendejére való hivatkozással!

- (A) Fiatalságé a jövő, s ezért az ördög sem állhatja az útját.
- (B) Fiatalságán kívül nincs egyebe, s azzal sem tud mit kezdeni.
- (C) Húsz év bőven elég volt arra, hogy sokat szenvedjen az életében.
- (D) Húsz év sem volt elegendő ahhoz, hogy rájöjjön, mit kezdjen az életével.

51 Válassza ki József Attila azon versét, amelyben az európai népek egymásrautaltságát fejtette ki!

- (A) A Dunánál
- (B) Kései sirató
- (C) Nem én kiáltok
- (D) A város peremén

52 Értelmezze József Attila *Tiszta szívvel* című költeményében a „*tiszta szívvel*” kifejezést!

- (A) Költői tisztaságát érzi veszélyben az elszenvedett megaláztatások miatt.
- (B) Megtaposott költői tisztessége miatt kiált bosszúért az álnok társadalom ellen.
- (C) Ártatlansága biztos tudatában kívül helyezi magát a hazug társadalom törvényein.
- (D) A felsőbbrendű lelki tisztasága miatt nem tudja magát túltenni a kiteszítottság érzésén.

53 Sorolja be a megfelelő műfajba József Attila *Tiszta szívvel* című költeményét annak tudatában, hogy a költő egy felvett szerepben vázolja korosztálya helyzetét!

- (A) érzelgős elégia
- (B) ódaszerű panaszdal
- (C) népdalszerű helyzetdal
- (D) pátosszal teli epigramma

54 Nevezze meg a vers címét, amelyben József Attila arról emlékezik meg, hogy a „*Nincsen apám*” kezdetű verse miatt kicsapták az egyetemről!

55 Nevezze meg József Attila verseskötetét, amelyben azt fejezi ki, hogy ő valójában a művészet, a költészet koldusa!

56 Írja le, milyen ünnep, emléknap kötődik József Attila születésnapjához, április 11-hez!

8. számú idézet

Októbertől új gyakornokokat várunk!

Szereted az irodalmat? Minden vágyad, hogy megismerd, hogy működik egy szerkesztőség? Most itt a lehetőség, gyakornokot keresünk! – Jelentkezési határidő: 2021. október 13., dél.

A Litera irodalmi portál újra várja tehetséges fiatalok jelentkezését.

Akit keresünk:

– ismeri a kortárs irodalmat, szerzőit és színtereit, – legalább egy idegen nyelven minimum középszinten olvas és beszél, – kiismeri magát a számítógépen, jártas az alapvető, egyszerű képszerkesztői felületek használatában, – rendelkezik otthoni internettel, – heti két alkalommal, egyszer személyesen és egyszer online részt tud venni a déli, illetve **kora** délutáni órákban a szerkesztőségi üléseken.

A kiválasztott gyakornok:

– részt vehet a szerkesztőség munkájában, – megtanulhatja a Litera rendszerének használatát, – szerkesztési gyakorlatot szerezhethet, – kipróbálhatja magát a hír-, tudósításírás, interjúkészítés terén és más műfajokban.

A gyakornoki idő 2021. október 18-án kezdődik, és négy hónapon át tart.

Egy időben 2–3 gyakornokot tudunk fogadni. Ha valaki már jelentkezett egyszer, és a szerkesztőség nem válogatta be azok közé, akik lehetőséget kaptak, újra próbát tehet.

A gyakornok a gyakornoki idő leteltével kérésre hivatalos igazolást és értékelést kap munkájáról. A jelentkezéseket szakmai önéletrajz és egy saját írás (recenzió egy kortárs könyvről vagy beszámoló egy irodalmi eseményről) mellékelésével Litera-gyakornok tárgymegjelöléssel a [litera2006\(kukac\)gmail.com](mailto:litera2006(kukac)gmail.com) e-mail-címre.

57 Állapítsa meg, hogy az alábbi állítások közül melyik következik helyesen az idézetből!

- (A) A Litera irodalmi portál nem először hirdet gyakornoknak pályázatot.
- (B) A jelentkezéseket négy hónapon keresztül fogadja az irodalmi portál.
- (C) A jelentkezéshez elegendő egy saját írást elküldeni a megadott címre.
- (D) A korábban sikertelenül gyakornoknak jelentkezetteket most elutasítják.

58 Döntse el, hogy mit nem várnak el a jövőendő gyakornoktól!

- (A) Munkája egy részét online, otthoni internetét használva kell végeznie.
- (B) Hetente egy személyes és egy online részvétel a szerkesztőség ülésein.
- (C) Egynél több idegen nyelven kell minimum középszinten olvasnia és írnia.
- (D) Értenie kell az alapvető, egyszerű képszerkesztői felületek használatához.

59 Határozza meg, hogy jelentéstani szempontból melyik kategóriába tartozik az idézetben kiemelt szóalak!

- (A) egyjelentésű szó
- (B) azonos alakú szó
- (C) többjelentésű szó
- (D) hangulatfestő szó

60 Válassza ki a helyesírási szabályoknak megfelelően írt alakot!

- (A) 2021 október
- (B) 2021. október 13-i
- (C) 2021. októberében
- (D) 2021. október 13.-án

61 Jelölje meg az idézetben szereplő alábbi szóalakok közül azt, amelyben igekötő található!

- (A) felületek
- (B) legalább
- (C) hónapon át
- (D) nem válogatta be

62 Írja le az idézet első kérdő mondatának típusát!

63 Az idézet harmadik mondatát egészítse ki egy oda illő kötőszóval, amely által az mellérendelő magyarázó mondatává válik!

Most itt a lehetőség, [ ] gyakor nokot keresünk!

64 Írja le, hogy az idézetben szereplő „*otthoni*” szóalakban milyen mássalhangzótörvény szerepel!

Források

- Kulcsárné Sz. Zsuzsanna – Kulcsár Mónika: *Szöveggyűjtemény 1. rész*, TERRA, Bratislava, 2000. 111. old. ISBN 80-85679-28-0
- Kulcsárné Sz. Zsuzsanna – Kulcsár Mónika: *Szöveggyűjtemény 3. rész*, TERRA, Bratislava, 2003. 17. old. ISBN 80-89050-32-8
- Kulcsárné Sz. Zsuzsanna – Kulcsár Mónika: *Szöveggyűjtemény 5. rész*, TERRA, Bratislava, 2005. 138–140. old. ISBN 80-89050-63-8
- Kulcsárné Sz. Zsuzsanna – Kulcsár Mónika: *Szöveggyűjtemény 6. rész*, TERRA, Bratislava, 2006. 156. old. ISBN 80-89050-79-4
- Rövidítve és szerkesztve, <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Szoveggyujtemeny>, letöltve: 2021.09.17.
- <http://www.forrasfolyoirat.hu/upload/articles/2779/mohai.pdf>, letöltve 2021.09.10.
- http://nevelestudomany.elte.hu/downloads/2015/nevelestudomany_2015_1_77-92.pdf, letöltve: 2021.09.24.
- <https://litera.hu/hirek/oktobertol-uj-gyakornokokat-varunk-1.html>, letöltve: 2021.09.21.

Az idézetek szövegét didaktikai okokból nyelvtani, stilisztikai és helyesírási szempontból módosítottuk.

Útmutató a válaszadó lap kitöltéséhez

A válaszadó lapokat lapolvasóval dolgozzuk fel. Másolásuk, gyűrésük, összehajtásuk tilos. Ahhoz, hogy válaszaikat a lapolvasó felismerhesse, vegyék figyelembe a következő utasításokat:

- Írjanak fekete vagy kék tollal! Ne használjanak hagyományos töltőtollat, túl vékonyan író tollat, hagyományos vagy rotringceruzát!

- A **feleletválasztó feladatok** megoldását jelöljék X-szel!

- A **(C)** válasz helyes megjelölése:
A B C D

- A **(C)** válasz helytelen megjelölése:
A B C D

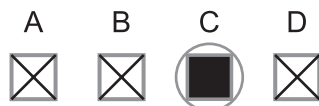

- Az adatok vagy feleletek helytelen kitöltése esetében a következő utasítások szerint járjanak el! Semmi esetben se használjanak új válaszadó lapot!

- Ha tévesztenek, vagy később véleményüket megváltoztatják, a helytelenül megjelölt mezőt teljesen fessék be, és jelöljék X-szel a másik mezőt!

- Ha esetleg ismét meggondolják magukat, és az eredetileg X-szel jelölt, majd befestett választ szeretnék megjelölni, jelöljék X-szel az összes mezőt, és a befestett mezőt karikázzák be!

- A **feleletalkotó feladatok** válaszait írják írott vagy nyomtatott betűkkel, olvashatóan a válaszadó lap megfelelő mezőjébe! A nyomtatott betűknél **különböztessék meg a nagy- és kisbetűket!**

Csak akkor nyissák ki a tesztet, amikor erre utasítást kapnak!